

Susanna Kamppinen eli Tarhasussu

Sippolankylässä eleli viime vuosisadan alkupuolella Susanna Kamppinen, kylällä häntä kutsuttiin Tarhasussuksi tai Sussuksi. Hän oli syntynyt Kleemolassa Hautapakan tarhatuvassa noin 1850. Sussulle aukeni lapsenhoitajan vakanssi Sippolassa, kun Mikintupaan naitiin emäntä Kleemolan Kaappolasta. Sillä tavoin Sussusta tuli elinikäinen Sippolainen.

Sussun alkuvuodet kuluivat lastenkaitsemis- ja pikkupiian töissä. Pikkupiika oli lähes perheenjäsenen asemassa perheessä, jossa ei vielä ollut omia ”asialleen kelapaavia”. Kun Mikkolassa, joksi Mikintupaa alettiin myöhemmin kutsua, ei enää tarvittu pikkupiikaa, rupesi Sussu karjanhoitajaksi. Sitä rupeamaa kesti vuosikymmenet. Hän ehti piikoomaan kaikki Sippolan talot useampaankin kertaan. Naimisiin ei Susanna kiireiltään ehtinyt, mutta hänelle siunaantui kaunis tyttölapsi, joka sai kasteessa nimen Hilma. Sussu oli varreltaan tuollainen puolitoistametrinen, mutta Hilma- tytär kasvoi missien näköön ja mittoihin.

Hilma avioitui metsänhoitajan kanssa, joka sai työpaikan pylkönmäeltä, jonne perhe sitten muutti. Sussu oli säästänyt ja koonnut varoja niin paljon, että hän sai ostetuksi tyttärelleen lehmän. Tytär asui Pylkönmäellä ja lehmä Sippolassa. Välimatkaa oli yli sataviiskymmentä kilometriä. Mikäpä neuvoksi? Silloin ei karjankuljetusautoja ollut vielä olemassa, eikä muitakaan autoja, mutta ei Sussu suinkaan neuvottomaksi jäänyt. Hän kiersi oikeat lammasnahkaiset fällyt rullalle, köytti ne lehmän selkään poikittain, otti lypsysangon käteen, laittoi sinne vähän evästä ja leipää, ja eikun matkaan.

Kilometrinopeus ei ollut huimaava, mutta matka edistyi lehmää syötellen, ja välillä oli lehmän märehtiessä sopiva pitää itsekkin ruokataukoa. Sussun matka saattoi kestää viikon tai puolitoista, mutta maito oli hänellä koko ajan tuoretta ja lypsylämmintä. Yöpymispaikkakaan ei ollut kaukana. Tarvitsi vain oikeista fällyt rullalta ja käpertyä lehmän viereen.

Iän karttuessa Sussu lopetti karjanhoitotyöt ja ryhtyi kankuriksi. Harvathilkut olivat hänen tuotantoaan, samoin vähäinen nisukauppa toi lisäpennejä. Jo aamuvarhaisella hän lähti Kleemolaan, jossa oli Likojussin nisupaakari. Aamupäivällä hän ilmestyi takaisin kylälle kiertäen takaisin talosta taloon, mukanaan hyvänhajuksia ja –makuisia nisusikoja, jotka siihen aikaan kävivät kaupaksi. Nisu ei kuulunut jokapäiväiseen leipään kuten nykypäivänä.

Pitkä elämänkaari Sippolassa antoi Sussulle täydet kansalaisoikeudet kylän jokaisessa talossa. Ilman mitään etukäteisneuvotteluja Sussu ilmestyi valitsemaansa taloon yöksi. Mukanaan hän toi tyynyn, fällyt ja ruokatarpeita. Juhlapyhinä hän viipyi useammankin vuorokauden samassa talossa ja otti osaa esimerkiksi joulun viettoon kuin perheeseen kuuluvana. Syntymäkodissani hän aina nukkui kolmikerroksisen kokkasängyn ylimmässä osassa, joka oli lähes kolme metriä korkealla, ja kiipesi sinne vielä 90- vuotiaana ketterästi. Sippolassa oli eräs tavallista lapsirikkaampi perhe, jossa Sussu tapasi yöpyä. Kerran isoäitini oli torunut Sussua: ”Kuinka sinä nyt sinne yäksi menit? Mihinä ne kaikki mahtuu nukkumahan?” Sussu oli vastannut: ”En minä tiärä, kun mä menin ensiksi maata.”

Sussu ruokaili usein majapaikkansa pöydässä, mutta joskus hän hemmotteli itseään paistamalla esim. plättyjä. Plättytaikinaa varten hänellä oli aika erikoinen astia, nimittäin posliininen yöastia, kylläkin aivan siihen tarkoitukseen ostettu, eikä muussa käytössä ollut. Setäni oli kerran Sussulle paheksunut astiaa, mutta Sussu oli sanonut pitävänsä astiasta juuri siksi, että ”se sopii vanhan ihmisen kätehen, kun siinä on niin iso ja tukeva kriipa”.

Kun Susanna Kamppinen tuli yhdeksänkymmenen vuoden ikään, hänet siirrettiin kunnalliskotiin. Hänen ikätoverinsa ja tuttavansa Miina Karhunmaa siirrettiin hiukan myöhemmin myös sinne. Kun he kunnalliskodissa näkivät toisensa, Sussu katseli tutkivasti Miinaa ja tiedusteli: ”Kuka sinä oikeen oot?” Miina vastasi: ”Minoon Tanelin Miina Sippoolasta.” Sussua ei vastaus oikein vakuuttanut, ja hän toi epäilyksensä julki: ”Älä rumaanien valehtele. Sippoolas ei oo ketään nuan vanhaa ja rumaa ihmistä.” Siihen arvioon Miinan oli tyydyttävä. Kyllä Miinan kasvot rypyiset olivat, mutta eivät Sussunkaan kasvot sileät olleet. Sussu vaan ei ollut katsellut itseään enää ikiaikoihin

peilistä. Tuskinpa hänellä sellaista ylellisyyttä olikaan.

Susanna Kamppinen eli 90- vuotiaaksi. Hän oli huumorintajuinen, iloinen ahertaja ja liikkui paljon, tietenkin aina käyden. Sellainen kuntolenkki, kun Pylkönmäelle lehmän kanssa ja yksinään takaisin, tekee yli kolmesataa kilometriä. Se olisi tänäkin päivänä ainakin yhden sanomalehti uutisen arvoinen, mutta Sussun aikana ei media sellaista noteerannut. Nyt sekin tuli huomioiduksi –sata vuotta jälkeempään.

Veikko Sippola
1996